

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utges av Brottsofferjouren Sverige
Telefon: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25
120 30 Stockholm
www.brottsofferjouren.se
www.tidningenbrottsoffer.se
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouren Sverige är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Brottsofferjouren Sverige har cirka 70 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. Brottsofferjouren har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
073-973 86 00 & 070-857 76 00
sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
08-550 486 07, amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Rosenberg, karin@karinform.se

OMSLAGSFOTO

Therese Wiberg

ANNONSER

Mikael Gustafsson
040-602 14 90, 070-726 47 16
mikael.gustafsson@fbmedia.se

Sara Wermelin

0700-98 18 25, sara.wermelin@fbmedia.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Malmö AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av DanagårdLiTHO.
ISSN: 1400-075x och upplaga 13 000 ex.

Information om dina personuppgifter i vårt prenumerantregister

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Du som är medlem i en lokal brottsofferjour får tidningen som en medlemsförmån. Det innebär att ditt namn och adress lagras i ett centralt prenumerantregister administrerat av Brottsofferjouren Sverige. Om du säger upp ditt medlemskap raderas dina uppgifter. Detaljerad information om Brottsofferjourens behandling av personuppgifter för både stödsökande, medlemmar och prenumeranter finns på Brottsofferjouren Sveriges webbplats: www.brottsofferjouren.se/dina-personuppgifter/

Innehåll

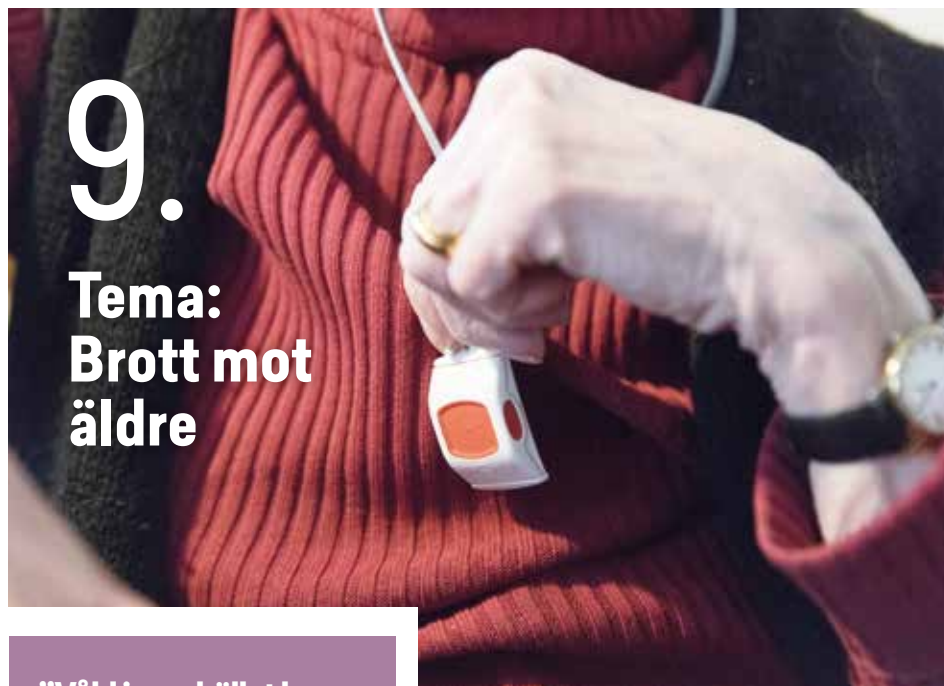

FOTO THERESE WIBERG

9. Tema: Brott mot äldre

”Våld i samhället har
ingen ålder.”

Ewa Wassén Eriksson,
författare till
Brottsofferjouren
Sveriges nya bok
om våld mot äldre.

10.

Internationella Brottsofferdagen

3 & 17.

FOTO: ISTOCK PHOTO

2 Ordförande har ordet

3 Brottsofferjouren

5 Aktuellt

7 Fråga experterna

9 Tema: Brott mot äldre

Sid 10: Okunskap om våld i äldres nära relationer

Sid 12: ”Våldet var inget man pratade om”

Sid 14: Många vill veta hur man skyddar sig mot brott

Sid 16: Tantjour satsar på stöd till äldre våldsutsatta

17 Jourerna berättar

23 Kontakta Brottsofferjouren

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjouren?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med plusgironummer **90 03 44-3** eller bankgiro **900-3443**.

90 KONTO
SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Stöd till äldre är en viktig uppgift för oss

Vi inom Brottsofferjouren har en viktig uppgift att fylla genom att värna och förbättra den äldre brottsutsattas möjligheter att få kraften åter efter ett brott. Men för att den betydelsefulla stödsatsen ska bli av krävs det att polisen informerar om att vi finns och är beredda att ge stöd.

Text: Sven-Erik Alhem

Brott kan drabba en människa olika starkt beroende på en mängd olika faktorer. Vi vet att den som ger ett starkt intryck inte alltid är det vid konkret utsatthet för brott. Och detsamma kan naturligtvis omvänt vara fallet med den som förefaller vara psykiskt svag men som de facto visar sig stark efter det att hon eller han utsatts för brott.

Vi människor blir som bekant i allmänhet fysiskt försvagade med tilltagande ålder. Vi blir därmed lättare att angripa med våld och hot. Även den intellektuella rörligheten och kapaciteten riskerar bli sämre när vi kommer upp i ålder. Det kan leda till att vi som äldre får allt svårare att freda oss från alla typer av brottsliga angrepp.

Det innebär således att vi människor – även under gynnsamma förhållanden i övrigt – har en svaghetsperiod när det gäller utsatthet för brott såväl i början av våra liv medan vi är barn som när vi blir försvagade under livets senare skede.

Hänsynslösa och fega individer kan utnyttja vår mänskligt nedsatta förmåga både som barn och som äldre att såväl fysiskt som psykiskt freda oss från brottsliga angrepp. Det är naturligtvis enklare – men ynkligt – att till exempel råna ett barn eller en riktigt gammal människa. Straffvärdet är, och vill jag understryka *ska*, vara högre i sådana lägen. Det har lagstiftaren gett utrymme för i brottsbalkens 29 kap 2§ p 3. Det ska synas i en dom att påföljden påverkas av ynkligheten i angreppet från gärningsmannens sida.

Det gäller även när fråga inte är om våldsbrott utan till exempel bedrägeri i alla upptänkliga former. Uppfinningsrikedomen hos hänsynslösa kriminella verkar

vara ousinlig i fråga om att utnyttja att äldre personer ofta kan vara lättare att föra bakom ljuset. Exempelvis genom att man falskeligen utger sig för att vara någon företrädare från socialtjänsten, hemtjänsten, sjukvården eller en bank och därigenom antingen bereder sig tillträde till den äldres bostad för att stjäla eller bereder sig otillbörlig tillgång till den äldres bankkonton.

I alla sådana situationer har vi inom hela vår brottsofferverksamhet en viktig uppgift att fylla som en följd av vår beredskap att med särskilt utbildade stödpersoner kunna ge brottsutsatta ett medmänskligt stöd och därigenom värna och förbättra den äldre människans möjligheter att få kraften åter efter ett ofta starkt integritetsintrång som en följd av brott.

För att den betydelsefulla stödsatsen ska bli av krävs det att inte minst polisen informerar om att vi finns och är beredda att ge stöd. Efter att informationen och förmedlingen från polisen till de lokala jourerna i landet länge på många håll fungerat dåligt har vi förhoppningen att den nu ska bli allt bättre. Det finns en ljusning i skyn tycker jag även om det varit mödosamt längs vägen!

Det är viktigt att alla brottsoffer och anhöriga till brottsoffer som är i behov av vårt medmänskliga stöd verkligen också får det. ■

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjouren Sverige och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

FOTO JESSICA LARSSON

Brottsofferjouren är i fokus den 22 februari

Internationella Brottsofferdagen, den 22 februari, uppmärksammas av Brottsofferjouren över hela landet.

Initiativ till dagen togs av Björn Lagerbäck, dåvarande ordförande för Brottsofferjourernas riksförbund, 1989.

Datumet den 22 februari valdes för att det skulle vara mörkt vid ljusmanifestationen som hölls för att uppmärksamma brottsutsattas situation. Idén spreds sedan vidare till andra länder.

På Norra Latin i Stockholm högtidliggås dagen i år för tjugonde året i rad av Brottsoffermyndigheten, Brottsofferjouren Sverige och en rad andra ideella organisationer.

I år vill vi inom Brottsofferjouren särskilt lyfta fram äldre brottsutsatta, något som märks när lokala brottsofferjourer runt hela landet uppmärksammas Internationella Brottsofferdagen med olika evenemang. Läs mer på sidorna 17-18.

Brottsofferjouren

PHOTO AGENIA BERGMAN

Fadime Sahindals minne hedrades med gala. Brottsofferjouren Sverige fanns på plats på Berns med bokbord då den årliga galan för Fadime hölls av Gapf (Glöm aldrig Pela och Fadime). Bland de medverkade på scen fanns Loreen, Helena Bergström och Johan Rabaeus.

Följ oss på Facebook

Tack alla som gillar och delar våra inlägg på Facebook. Nu är ni 2 000 som följer oss. Det betyder så oerhört mycket att budskapen gillas och delas.

Fortsätt gilla! Fortsätt dela! ■

www.facebook.com/BrottsofferjourenSverige
Flera lokala jourer har också egna Facebooksidor.

Nytt material i vår webbshop

Brottsofferjouren Sverige arbetar kontinuerligt med att ta fram nytt informationsmaterial som kan spridas till brottsutsatta. Nu finns två nya foldrar – ”Jag vill känna mig trygg” som vänder sig till äldre brottsutsatta och ”Stöd på eget språk” som berättar om hur Brottsofferjouren kan ge stöd på över 20 olika språk förutom svenska och engelska. ■

Foldrarna kan beställas i vår webbshop på www.brottsofferjouren.se

Fler brottsoffer skulle behöva erbjudas stöd

Fler personer skulle behöva erbjudas stöd och hjälp efter att de utsatts för brott. Det visar en kortanalys från Brottsförebyggande rådet, Brå.

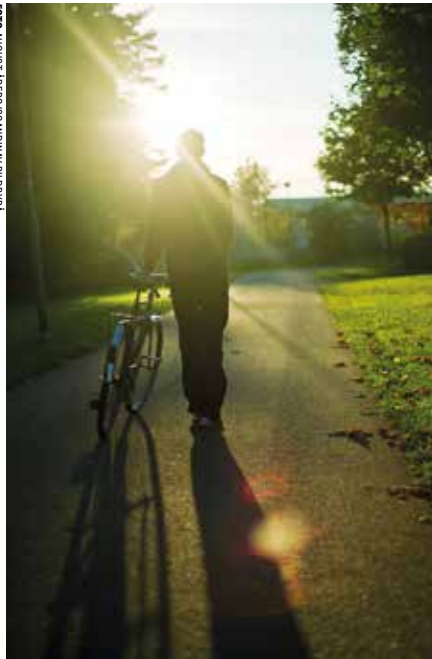
I studien uppger 10 procent av de brottsoffer som drabbats av brott mot enskild person att de erbjudits stöd eller hjälp från en ideell organisation. Av dem som drabbats av bostadsinbrott uppger 20 procent att de fått erbjudande om stöd. Men antalet som anser sig behöva stöd är betydligt högre. Andelen fall där offret anser sig ha haft behov av stöd eller hjälp som inte fanns att tillgå, är 17 procent för brott mot enskild person och 12 procent för inbrott. I de allra flesta fall vare sig erbjöds eller fick brottsoffret stöd i samband med brottet.

– För att nå ut med stöd och hjälp till brottsoffer är polisen en viktig länk. Dels för att polisanmälan ger möjlighet att informera om vilket stöd som finns men även för att brottsoffer som anmäler brottet oftare verkar ha behov av stöd och hjälp, säger Elisabeth Nordén, utredare på Brå, i ett pressmeddelande.

Faktorer som kan påverka sannolikheten att erbjudas stöd och hjälp ideellt är oftast desamma för män och kvinnor. Som exempelvis om brottet polisanmäls och relation mellan offer och gärningsperson. Men kvinnor som utsätts för brott mot enskild person har större sannolikhet att erbjudas stöd än vad män har. Samtidigt uppger kvinnor också oftare än män att de har behov av stöd som inte finns att tillgå.

– Att kvinnor oftare erbjuds stöd men också uppger att de har behov av stöd som inte finns, kan delvis bero på

FOTO AUGUST ABERGS/SCANDINAV BILDBYrå

Betydligt fler brottsoffer skulle behöva erbjudas stöd och hjälp än vad som sker idag. Det visar en analys från Brottsförebyggande rådet, Brå.

att kvinnliga brottsoffer har ett större behov av stöd än vad manliga brottsoffer har. Det skulle även kunna bero på att könsnormer påverkar benägenheten att medge behov av stöd och hjälp. Att det skulle anses omanligt att behöva stöd och hjälp, säger Elisabeth Nordén.

Brottsofferjouren Sveriges förbundsordförande Sven-Erik Alhem säger i en kommentar till undersökningen:

– Låt oss hoppas att de ljusglimtar i förmedlingsstatistiken från Polisen som kunnat skönjas på senare tid snabbt kan leda till en bestående positiv resultatutveckling till gagn för alla brottsoffer och anhöriga. ■

1,5 miljoner

brott (cirka) anmäldes under 2018 anmäldes, vilket är 34 800 fler anmälda brott jämfört med året innan.

Det visar preliminära siffror från Brottsförebyggande rådet, Brå. Under 2018 anmäldes cirka 289 000 brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), vilket är 1 790 fler brott jämfört med 2017.

Ny webbutbildning om våld mot äldre

Personal inom äldreomsorgen har en viktig roll i arbetet att uppmärksamma våld mot äldre. Nu lanserar Socialstyrelsen en ny webbutbildning för att öka kunskapen om våldet.

Syftet med utbildningen ”Om våld mot äldre” är att ge kunskap för att göra arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera våld mer effektivt. Utbildningen kan genomföras via webben eller genom nedladdningsbara text- och övningshäften.

Målgruppen för utbildningen, som lanserades den 1 februari, är personal, chefer och verksamhetsutvecklare inom äldreomsorgen. ■

ILLUSTRATION SHUTTERSTOCK

100

samtal per dygn besvarades i snitt av Kvinnofridslinjen under 2018. Redan hösten 2017 märktes en tydlig ökning av antalet samtal till den nationella stödtelefonen som drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset. Ökningen berodde delvis på #metoo-uppropet. I stället för mellan 80 och 90 samtal som tidigare har det sedan dess handlat om mellan 90 och 115 besvarade samtal per dygn.

Ökat förtroende för rättsväsendet

Förtroendet för rättsväsendet har ökat, och särskilt förtroendet för polisen. Det visar Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2018 från Brottsförebyggande rådet, Brå.

Vid den förra mätningen hade förtroendet för rättsväsendet minskat, men under 2018 har det ökat igen. Nu uppger 47 procent att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för rättsväsendet som helhet. Förtroendet har också ökat för två enskilda myndigheter: polisen, som 49 procent uppger sig ha ett mycket eller ganska stort förtroende för, samt Kriminalvården, 32 procent.

När det gäller oro för att utsättas för brott visar undersökningen att nästan en fjärdedel av befolkningen väljer en annan väg eller ett annat färdssätt till följd av sin oro. En femtedel undviker att vara aktiv på internet av oro för hot och trakasserier. ■

Elevers vardag och sociala liv begränsas av rädsla för brott

Skolan är den vanligaste brottsplatsen för misshandel, hot och sexuella kränkningar för elever i årskurs nio. Många elever undviker vissa personer, platser och aktiviteter av oro för brott. Det visar en ny rapport från Brottsförebyggande rådet, Brå.

Killar respektive tjejer i nionde klass är utsatta för brott i ungefär lika stor utsträckning, men bland killar är det vanligast att utsättas för stöld, medan det bland tjejer är vanligast att utsättas för sexualbrott. Många av dessa brott sker i skolmiljön.

Totalt uppger 51 procent av eleverna att de varit utsatta för brott under de senaste tolv månaderna. Det är en något större andel än 2015, då 47 procent uppgav att de utsatts.

Av de elever som uppgett att de utsatts för brott under de senaste tolv månaderna, är det en betydande andel som medvetet undvikit vissa personer, platser och aktiviteter eller hållit sig borta från skolan en hel dag, av oro för att utsättas på nytt. Bland dem som utsatts för hot uppger tre av fyra tjejer, och hälften av killarna, att de medvetet undvikit vissa personer, och nästan lika många har även undvikit att vistas på vissa platser.

– Elever inskränker sina liv på grund av att de är rädda för att utsättas för brott. Det är relativt vanligt att särskilt tjejer väljer att stanna hemma kvällstid, fast de egentligen skulle vilja gå ut. Dessutom har en stor andel av de tjejer som utsatts för hot eller misshandel hållit sig borta från skolan under hela dagar och därmed missat undervisning,

FOTO: JOREIN WIK/LIND/SKANAV/BILDRA

Skolundersökningen om brott genomförs vart tredje år av Brå. I årets undersökning har drygt 4 200 elever svarat på frågor om utsatthet för och delaktighet i brott under de senaste tolv månaderna.

på grund av oro för att utsättas, säger Anna Gavell Frenzel, utredare på Brå, i ett pressmeddelande.

Undersökningen visar också att det finns stora skillnader i utsatthet för sexualbrott mellan tjejer och killar; 28 procent av tjejerna uppger att de utsatts för sexualbrott jämfört med 8 procent av killarna. Den vanligaste formen av sexualbrott är fysiska kränkningar, medan det är mindre vanligt att utsättas för sexuell handling genom tvång.

Ungefär hälften av eleverna har också svarat att de begått något brott (stöld, misshandel, skadegörelse eller provat narkotika) vid minst ett tillfälle under de senaste tolv månaderna. ■

Fråga experterna

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Hur fungerar det med solidariskt skadestånd?

Fråga: Min son ska få skadestånd från tre personer. Nu har en av dem hört av sig och bett att få betala "sin del", det vill säga en tredjedel av skadeståndet. Har hört att man inte ska ta emot något annat än hela summan, eftersom det inte är säkert att man kan få resten annars. Stämmer det?

Svar: Om flera personer dömts att solidariskt betala ett skadestånd kan brottsoffret vända sig mot vem som helst av dem och kräva hela beloppet. En överenskommelse som innebär att en av gärningspersonerna betalar "sin del" av skadeståndet mot att brottsoffret avstår från ytterligare krav, kan vara till nackdel för brottsoffret eftersom det kan begränsa möjligheten till brottsskadeersättning. Brottsskadeersättning lämnas nämligen bara om samtliga gärningspersoner saknar förmåga att betala skadestånd. Har en av dem betalat en del av skadeståndet kan det bli svårt för brottsoffret att visa att denne saknar betalningsförmåga. Följden kan bli att någon brottsskadeersättning inte lämnas. Det är alltid bra att ringa till Brottsoffermynd-

dighetens servicetelefon om man som brottsoffer funderar på att ingå en sådan överenskommelse.

ÅSA LUNDMARK CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Har jag något att vinna på en polisanmälan?

Fråga: Jag har precis tagit mig ur ett långt förhållande där jag under flera år blivit misshandlad. Mina vänner är på mig om att jag borde polisanmäla, men jag vill bara gå vidare från detta. Vi har inte barn tillsammans. Lägenheten vi bodde i var hans, men nu har jag ett eget boende. Jag kan inte se att jag skulle vinna något på en anmälan. Då måste jag ju trä a honom igen, något jag absolut inte vill. Tänker jag fel, borde jag anmäla?

Svar: Jag beklagar det du varit med om men blir glad över att höra att du tagit dig ur förhållandet. Spontant känner jag att man ska polisanmäla någon om man blivit utsatt för brott. Personen måste få sitt straff och den drabbade någon form av upprättelse. Jag känner dock att det här är något som du måste besluta om själv och känna efter om du ska gå vidare med en polisanmälan el-

ler inte. Det är en process som kan ta tid och för att någon ska kunna fällas för ansvar måste det finnas någon typ av bevisning. Jag vet inte hur det är i ditt fall, vad du blivit utsatt för och hur länge med mera.

Känner du att du vill ha råd i den här frågan tycker jag du ska vända dig till närmaste brottsofferjour. De kan ge dig råd och också information om vad som händer om du beslutar dig för att göra en polisanmälan. De kan också stötta dig vid en eventuell rättsprocess.

EVA ANDERSSON ADVOKAT

Hur kan jag ta upp kontakten med min syster?

Fråga: Min systerdotter dödade för några år sedan i en trafikolycka. Min syster och jag hade tidigare en väldigt fin och nära kontakt, men efter olyckan drog hon och hennes man sig undan. De var tydliga med att de inte ville ha kontakt med mig och mina barn eftersom vi påminde dem för mycket om förlusten av deras enda barn.

Jag förstår att det är en sorg de aldrig kommer att komma över helt, men undrar hur jag ska göra för att återuppta kontakten med min syster nu när det har gått en tid? Jag vill så

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit "Brottsoffret och rättsprocessen", del två i Brottsofferjourens kunskapsserie om brottsoffer.

Åsa Lundmark är chef för Brottsskadeenheten på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottsoffer svarar hon på frågor om brottsskadeersättning och skadestånd.

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSL:s brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

Fråga experterna

gärna hjälpa dem, men förstår inte hur jag ska kunna närma mig dem på ett bra sätt när de varit så tydliga med att de inte vill ha kontakt.

Svar: Det som hänt är fruktansvärt tragiskt och det kan ta tid att klara av omvärlden igen. Men din syster behöver dig och förstår inte att det inte blir bättre genom att de isolerar sig. Du kan försöka nå henne och säga att du inte vill förlora henne, att du saknar henne och hur mycket du älskar henne. Försök att få till ett möte bara du och hon. Ni behöver båda varandra. Förlusten är mer än det går att förstå och den får inte bli större.

ANNELI SVENSSON SOCIONOM OCH PSYKOTERAPEUT

Kan jag ansöka om brottsskadeersättning?

Fråga: Jag har vid upprepade tillfällen fått min arbetslokal vandaliserad. Jag har förstått att man egentligen inte kan få ersättning för saksador, men det här känns som ett upprepat stalkningsbrott som är riktat mot mig. Det har också klottrats hot vid flera tillfällen. Polisen har inte hittat någon skyldig, kan jag ändå ansöka om brottsskadeersättning?

Svar: Som du själv uppger är möjligheterna att få ersättning för dina saksador mycket begränsade. Du kan däremot ha

rätt till ersättning för kränkning om gärningarna bedöms vara riktade mot dig som person och syftet varit att ofreda dig. Även de hot som framförts kan vara kränkingsgrundande. Brottsskadeersättning kan lämnas även om polisen inte hittat någon gärningsperson.

Jag tycker att du ska skicka in en ansökan om brottsskadeersättning och ange att du vill ansöka om ersättning för kränkning.

ÅSA LUNDMARK CHEF BROTTSSKADEENHETEN

Ska jag anmäla min väns son mot henns vilja?

Fråga: Min väninna har en vuxen son som är missbrukare. Han dyker ofta upp hemma hos henne påverkad och vill ha pengar. Flera gånger har han varit våldsam mot henne och stulit saker. Vi har pratat mycket om detta och hon säger att hon aldrig skulle kunna polisanmäla honom, vad han än gör. Jag är orolig för hennes säkerhet, men vill inte heller att hon ska sluta anförtro sig åt mig. Vad kan jag göra?

Svar: Din väninna befinner sig i en mycket besvärlig situation som tyvärr är ganska vanlig. För henne är det speciellt jobbigt eftersom det är hennes son som utsätter henne för brott och många föräldrar i den situationen känner skuld och skam. Det är

Skicka din
fråga till

fragaexperten@boj.se

svårt känslomässigt att polisanmäla sitt eget barn men den här situationen som nu råder är ohållbar. Det är bra att du finns där som stöd och fortsätt prata med henne och stötta henne. Du kan också göra en polisanmälan eftersom det gäller ett brott som går under allmänt åtal. Dock är det svårt att få till en bra förundersökning om din väninna inte vill medverka som målsägande. Det krävs bevis för att någon ska kunna fällas för ansvar och du kanske har sett och hört saker som kan göra att du kan höras som vittne och styrka olika händelser. Finns läkarjournaler på eventuella skador kan de också användas som bevis.

Jag tycker ni ska ta kontakt med närmaste Brottsofferjour. De kan ge råd och stöd till din väninna och prata med henne om situationen och hur hon kan gå vidare. Hon behöver mycket stöttning i det här och hon kanske blir upprörd om du polisanmäler men det är ju hennes bästa du tänker på och hennes säkerhet. Lycka till!

EVA ANDERSSON ADVOKAT

TEMA

Brott mot äldre

”Våld i samhället har ingen ålder” Ewa Wassén Eriksson har skrivit Brottsofferjourens nya bok om våld mot äldre. **Sid 10**

Många äldre vill veta hur de kan skydda sig mot brott. Brottsofferjouren Uppsala län har satsat på föreläsningar för äldre. **Sid 14**

Så startade Tantjouren. Jour i Norrköping satsar på stöd riktat till äldre våldsut-satta kvinnor. **Sid 16**

Okunskap om våld i äldres nära relationer

Dokumentation om våld i nära relationer bland äldre brister och skapar fördomar. ”Många lever i villfarelsen att äldre inte blir utsatta.” Det säger Eva Wassén Eriksson, föreläsare och författare, som har skrivit Brottsofferjouren Sveriges kommande bok i ämnet.

Text: Yamile Lindgren **Foto:** Lisa Eriksson

Eva Wassén Eriksson anser att det faktum att äldre människor också kan bli – och blir – utsatta för våld av en partner eller annan person måste synliggöras betydligt mer.

– Att man definierar äldre så olika i olika länder och sammanhang gör att även forskningen blir begränsad. När är man äldre? Är det vid pensionsålder 65 eller är det över 80?

Bidragande orsaker som kan utlösa våldet kan sammanfattas till sju. Våldet kan ha funnits i familjen i flera generationer, det kan handla om personlighetsdrag hos förövaren, åldersförakt, reaktioner på stress som tar sig uttryck i våld, sjukdom, missbruk och social isolering.

– Våld i samhället har ingen ålder. Män som slår slutar inte bara för att de blir äldre. Kvinnan kanske träffar en ny man och denne slår och andra blir utsatta först när de blir äldre.

”Alla som trä ar äldre måste ta på sig ”äldreglasögon”. Våld mot äldre handlar inte bara om brutna ben eller att någon har halkat.

Vilka är det som slår?

– Partnern, barn, barnbarn som kräver pengar till missbruk. Även vårdpersonal, god man och grannar kan vara förövare.

Hur kan våldet se ut?

– Det har många uttryck som kontrollbehov, psykiskt eller ekonomiskt, att man får för lite eller för mycket medicin och så vidare. Funktionsrelaterat våld – som är vanligt bland både äldre och andra med funktionsnedsättning – kan vara när någon flyttar saker så att de inte syns eller kan nås.

Tecken på våld kan vara blåmärken, brännskador, värk och smärta, sömnstörningar, magont, psykisk ohälsa och stress.

Hur kan det upptäckas?

– Alla som träffar äldre måste ta på sig ”äldreglasögon”. Våld mot äldre

”Det oroar mig att vi inte är mer rustade för det här. Vi ska inte acceptera våld. Det ger stora samhällskostnader.

handlar inte bara om brutna ben eller att någon har halkat. Hälso- och sjukvården har ett ansvar. Vi frågar om alkohol och rökning men bör också fråga om någon är utsatt för våld. Våga fråga vad som hände när en patient kommer och har ont i örat eller har slagit sönder en tand till exempel.

Varför finns rädslan för att våga fråga?

– Man är rädd för svaret. Saknas det en handlingsplan och rutiner vet man inte vad man ska göra med svaret och då ställer man inte frågan.

Mörkertalet är stort men enligt Socialstyrelsen är våld i nära relation – oavsett ålder – så vanligt att det klassas som ett folkhälsoproblem i Sverige. Det kan finnas många anledningar till att utsatta inte vågar

Ewa Wassén Eriksson, författare och föreläsare, har skrivit Brottsofferjouren Sveriges nya bok "Våldet går inte i pension. En bok om våld i äldres nära relationer" som kommer ut under 2019.

anmäla eller be om hjälp. Äldre kvinnor har låg pension och kan känna sig bakbundna i en relation eller bli hotade till tystnad.

– De kanske känner att de inte har något annat alternativ än att stanna kvar i relationen. Detta skiljer sig inte från hur utsatta kvinnor i andra åldrar upplever sin situation men äldre människor är eller kan förstås vara ännu mer beroende av personer i sin närhet och då blir de också mer utsatta, säger Eva Wassén Eriksson.

Hon är orolig för framtiden. Kän-

da prognoser visar att grupper som är utsatta för våld i nära relation kommer att öka eftersom de äldre blir fler. Om knappt tio år kommer 255 000 fler än i dag att vara 80 år.

– Det oroar mig att vi inte är mer rustade för det här. Vi ska inte acceptera våld. Det ger stora samhällskostnader. Studier visar att våldsutsatta kvinnor har högre läkemedelskostnader än de som inte är våldsutsatta. Bland mångbesökarna inom sjukvården kan man därför hitta många brottsdrabbade. ■

Fakta: Så kan våldet se ut

- **Fysiskt våld** kan till exempel innebära att förövaren slår, sparkar, biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar.
- **Psykiskt våld** kan handla om hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjliganden. Den våldsutsatta kan också utsättas för kontroll och social isolering.
- **Sexuellt våld** kan innebära olika former av sexuellt påtvingade handlingar såsom samlag utan samtycke, att tvinga den utsatta att se på pornografi eller att använda sexuellt kränkande språk.
- **Materiellt och ekonomiskt våld** kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter och bohag. Den våldsutsatta kan vägras insyn i ekonomiska spörsmål och får inte tillgång till egna pengar vilket medför ett beroende av förövaren.
- **Försummelse** kan exempelvis bestå i att den utsatta inte får behövlig hjälp med mat, hygien eller medicin. Den utsatta kan förvägras hjälp med att komma ur sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicin.
- **Funktionshinderrelaterat våld** är handlingar som direkt riktar sig mot själva funktionsnedsättningen hos den våldsutsatta, som att flytta rollatorn eller ta ut batterierna ur hörapparaten.

Källa: Brottsofferjouren Sveriges kommande bok "Våldet går inte i pension".

”Våldet var inget man pratade om”

En 76-årig kvinna kommer in till akuten med flera skador. En polisanmälan görs och socialtjänsten kopplas in. Men kvinnan vill inte berätta vad som hänt. Till sist går hon med på att berätta för en av Brottsofferjourens stödpersoner som är i hennes egen ålder. Berättelsen nedan är hämtad från Brottsofferjouren Sveriges kommande bok ”Våldet går inte i pension. En bok om våld i äldres nära relationer”.

När kvinnan träffade Brottsofferjourens stödperson berättade hon om ett långt äktenskap där det alltid förekommit fysiskt våld, hot och kränkningar.

De hade tre barn, en son och två döttrar som nu var vuxna och hade egna familjer. Men våldet var inget man pratade om eller ens låtsades om i familjen. Det bara fanns där.

Hon försökte hela tiden skydda barnen så de inte skulle bli utsatta och helst inte märka något. Men nog förstod de när hon hade en blåtira på morgonen när hon gjorde frukost åt dem innan skolan. Visserligen brukade han skada henne på ställen där det inte syntes så mycket, men ibland tappade han helt kontrollen och slog henne besinningslöst.

”Men så kom pensionen. Hennes fristad försvann. Hon var utlämnad till hans godtycke varje stund på dygnet.

Nästa dag var han ångerfull och gav henne en tafatt klapp på kinden eller kallade henne ”lilla gumman”, men de pratade aldrig om våldet.

När barnen flyttat ut blev det värre. Det var som om spärarna släppte när det inte fanns någon risk att barnen skulle höra eller se. Anklagelserna om att hon var otrogen med andra karlar på jobbet haglade nästan varje dag och slutade ofta med slag, sparkar och brutala våldtäkter. Han sa att hon var frigid, kall som en fisk och att det måste vara något fel på henne.

Eller så berodde hennes kyla på att hon sparade sig åt karlarna på jobbet enligt honom. Hennes arbete blev en fristad där hon kunde vara sig själv och inte behövde vara rädd.

Men så kom pensionen. Hennes fristad försvann. Hon var utlämnad till hans godtycke varje stund på dygnet. Barnen märkte inget när de någon gång kom och hälsade på, eller så ville de inte se. De hade ju fullt upp med sina egna barn och familjer. Som det ska vara.

”Den här gången var det värre än vanligt. Han hade knuffat ner henne för källartrappan för att hon inte hade kokat hans frukostägg perfekt, gulan var inte tillräckligt lös.

Den här gången var det värre än vanligt. Han hade knuffat ner henne för källartrappan för att hon inte hade kokat hans frukostägg perfekt, gulan var inte tillräckligt lös. Hon föll illa, liksom rullade runt i trappan. Något gick sönder i bröstet. När hon skrek följde han efter och ställde sig på hennes arm. Det gjorde så fruktansvärt ont att hon skrek igen, hon kunde inte hjälpa det. Trots att hon visste att det bara gjorde honom ännu argare. Han spottade på henne och skrek att hon var värdelös, att hon inte dög till något. Inte kunde hon laga frukost och inte dög hon något till i sängen.

Efter en sista spark i pannan gick han upp och lämnade henne där på källargolvet.

Hon tappade all tid. Hon kunde ha legat där en halvtimme eller en halv dag, hon visste inte. Men det måste ha varit ganska länge för nästa sak hon var medveten om var att han vrålade efter middag. Hon hörde hur han stökade runt däruppe, förmodligen letade han efter henne. När han inte hittade henne ringde han efter deras yngsta dotter som bodde i närheten. Han frågade dottern efter henne. Sedan kom dottern och hittade henne i källaren och ringde ambulans.

Så hamnade hon på sjukhuset. Det var paradiset. Så snälla människor som tog hand om henne. Lugn och ro. Ingen rädsla. Hon sa att hon ramlat, men de såg så konstigt på henne då. Sedan kom frågorna. Om våldet. Hur länge det pågått. Om det var hennes man som slog henne. Hon kunde inte svara, det där var ju privat. Det var inget man pratade om. Och hon skämdes så.

Poliserna som kom var också så snälla. De ställde samma frågor som sjukvårdspersonalen. Men hon höll fast vid att hon ramlat. Hon var ju så klumpig. Likadant sa hon till kvinnan med de snälla ögonen från socialtjänsten. Kvinnan med de snälla ögonen tog hennes hand och höll den länge. Hon sa att hon hade svårt att tro att de brutna revbenen, de brutna benen i armen som var av på så många ställen och det djupa jacket i pannan alltihop hörde samman med att hon ramlat i trappen. Särskilt skadorna i armen såg ut som de var tillfogade med yttre våld sa hon. Då brast behärskningen och tårarna kom.

Att berätta om utsatt-heten för våld kan vara svårt. För kvinnan i texten var det till stor hjälp att få prata med en av Brottsofferjourens stödpersoner i hennes egen ålder.

Så kom det sig att Socialtjänsten och Brottsofferjouren samarbetade i fallet. Kvinnan bestämde sig för att lämna sin make. Under tiden på sjukhuset hade hon insett vilket liv hon skulle kunna ha utan sin make och utan våldet. Socialtjänsten ordnade med en lägenhet åt kvinnan.

Men de vuxna barnen hade svårt att acceptera situationen. De kunde inte förstå varför deras föräldrar skulle separera vid så pass hög ålder. Barnen pressade modern att återvända till fadern. Kvinnan hade

svårt att stå emot, hennes självkänsla var nästan helt uttraderad efter alla år med hot och våld. Det tog flera stödsamtal där både Brottsofferjourens stödperson och socialtjänsten pratade med kvinnan innan hon vågade stå fast vid sitt beslut och trotsa både barnens önskemål och mannens krav på att hon skulle återvända hem. ■

Berättelsen kommer från en lokal brottsofferjour och är anonymiserad för att skydda de inblandade.

Många vill veta hur man skyddar sig mot brott

Intresset bland äldre kring att lära sig mer om hur de kan skydda sig mot brott som bedrägerier och stölder är stort. Det blev tydligt när Brottsofferjouren Uppsala län under två år drev ett projekt för att nå ut till fler äldre.

Text och foto: Amanda Säfström

– När vi har varit ute och föreläst för äldre har vi fått många frågor kring vad som kan hända och hur man kan skydda sig mot brott. Vi har talat inför grupper på allt från 8 till 80 personer, men intresset har varit lika stort varje gång, berättar Jessica Mattson, samordnare på Brottsofferjouren Uppsala län.

Hennes erfarenhet är att många äldre känner en oro inför att drabbas av brott.

– Ofta handlar det om en rädsla att något ska hända när man är utanför hemmet, att man ska bli bestulen till exempel. Det är en otrygghet för många och det är viktigt att prata om rädslan och den faktiska risken att drabbas, som inte är större för äldre än för andra grupper.

För att särskilt kunna satsa på att nå ut till fler äldre sökte och beviljades jouren medel från Brottsofferfonden. Under de två år som jouren drev projektet föreläste Jessica Mattson för äldre i olika sammanhang.

– Vi började med att mejla ut till alla organisationer vi kunde hitta i våra kommuner som har äldre

Jessica Mattson, samordnare på Brottsofferjouren Uppsala län, har föreläst för många äldre. "Intresset har varit stort", berättar hon.

som målgrupp och berättade vad vi kunde erbjuda i form av föreläsningar om brottsutsatthet och stödet som finns att få.

Efter ett tag började det ramla in förfrågningar och trots att projektet

nu är avslutat kommer det fortfarande in frågor om jouren kan komma ut och föreläsa.

– Vi har redan flera föreläsningar inbokade i vår. Det är väldigt positivt och jag upplever att intresset är

väldigt stort. Vi har egentligen bara gjort ett initialt mejlutskick om våra föreläsningar, sedan har det spridit sig av sig självt.

Många organisationer för äldre har regelbundna träffar som de fyller med olika programpunkter.

– Oftast är det en föreläsning på 30-45 minuter som har efterfrågats, eftersom det passar bra in i deras program i övrigt. Naturligtvis skulle vi gärna vilja ha ännu längre tid på oss, det är så mycket vi vill förmedla. Men det viktigaste är att de får med sig kunskap om att Brottsofferjourens stöd finns om de råkar ut för

” Vi har talat inför grupper på allt från 8 till 80 personer, men intresset har varit lika stort varje gång,

brott. Vi pratar också om vanliga brott som äldre kan råka ut för, som bedrägerier och stölder, och ger tips på hur de kan skydda sig. Jag brukar även nämna våld i äldres nära relationer.

Inom projektet tog jouren också fram en broschyr om våld mot äldre, som har delats ut under föreläsningarna och i andra sammanhang.

– De har varit väldigt populära. Vi fick idén under en konferens när vi hörde Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne berätta om hur de nått ut till äldre och vi fick lov att använda deras broschyr som förlaga, vilket vi är väldigt tacksamma över, berättar Jessica Mattson.

” Om rädslan för demens redan finns där sedan innan, kan det vara lätt att tolka reaktionerna på brottsutsattheten som tecken på demens.

När äldre söker stöd hos jouren är vanliga brott de drabbats av stölder, inbrott, bedrägerier och ofredande.

– Men naturligtvis är det precis som med andra brottsoffergrupper att allt tyvärr kan hända och vi möter en stor variation kring brottsutsattheten också bland äldre, säger Jessica Mattson.

– Just när det kommer till bedrägerier är skulden och skammen ofta väldigt stor. Man kanske inte ens vågar berätta för anhöriga att det har hänt.

Att få en bekräftelse på att det man känner inte är konstigt eller ovanligt är viktigt för många, berättar hon.

– Man kan uppleva att ens tankar är i kaos. Man kanske glömmer bort möten, var man lagt nycklarna eller information man fått. Om rädslan

för demens redan finns där sedan innan, kan det vara lätt att tolka reaktionerna på brottsutsattheten som tecken på demens. Då kan det vara väldigt tryggt att få höra att det faktiskt är helt naturliga reaktioner.

Att få prata med någon som har tid att lyssna är också viktigt för många.

– Ju äldre man blir desto mer bunden blir man kanske till hemmet. Kombinationen av ökad rädsla för att gå ut tillsammans med ett minskat antal kontaktvägar utåt gör att det kan bli en ökad isolering. Det blir väldigt ensamt och ofta finns ett stort behov av att faktiskt prata med någon. Då är det viktigt att vi förmedlar att vi vill lyssna och att vi har tid. Och precis som med alla andra stödsökande bekräftar att det som hände inte var deras fel. ■

Försök inte lura mig – utbildningspaket om bedrägerier mot äldre

”Försök inte lura mig” är ett utbildningspaket som tagits fram av Polisen, Brottsofferjouren Sverige, PRO och SPF Seniorerna. Syftet är att göra äldre mer medvetna om hur bedrägarna går tillväga.

Brottsofferjourer över hela landet har arrangerat föreläsningar och utbildningar för äldre med paketet som utgångspunkt.

Tantjour satsar på stöd till äldre våldsutsatta kvinnor

Efter flera år som jourkvinna förstod idag 80-åriga Gunnel Rasmusson att ytterst få äldre kvinnor som utsattes för våld i nära relation söker hjälp. Där började tanken på att starta en jourverksamhet riktad mot äldre. Ett år senare, 2014, startade Tantjouren som är en del av Kvinnojouren i Norrköping och som verkar för att fler äldre utsatta ska söka hjälp.

– Statistik från ROKS visade att endast 1 procent av alla kvinnor som sökt var över 65 år och detta är lika i hela landet, berättar Gunnel Rasmusson.

Hur når ni ut till er målgrupp?

– Vi försöker nå ut till målgruppen genom att alltsedan starten ha vår jourtelefon bemannad dygnet runt. Vi är fem som arbetar i Tantjourngruppen. Vi annonserar i dagspressen, föreläser, lägger ut foldrar på offentliga platser och delar ut vid sammankomster bland annat.

”**Äldre kvinnor som utsatts för våld i nära relationer är en särskild skör grupp som är mer beroende av bland annat hemtjänstpersonal, färdtjänst, barn och andra närstående.**

FOTO: HESSE/EMBERG

Tantjouren i Norrköping startade för att få fler äldre våldsutsatta kvinnor att söka stöd.

Vad skiljer ert arbete från vanliga kvinnojourens?

– Det är att våldet mot äldre delvis ser annorlunda ut. Äldre kvinnor som utsatts för våld i nära relationer är en särskild skör grupp som är mer beroende av bland annat hemtjänstpersonal, färdtjänst, barn och andra närstående.

Får ni många samtal? Är det mer nu än de första åren?

– Ja, vi får telefonsamtal från äldre men även från anhöriga och vårdpersonal. Det är vår erfarenhet att äldre inte själva söker hjälp. De har kanske levt ett helt liv med en man som utsatt dem för våld i olika for-

Fakta: Tantjouren

- En del av Kvinnojouren i Norrköping.
- Ger stöd till äldre kvinnor som utsatts för våld i en nära relation.
- Har telefonjour och kan ta emot för personliga stödsamtal.
- Erbjuder stöd vid myndighetskontakter, polisanmälningar och rättegångar
- Jourkvinnorna är utbildade och har stor kunskap om mäns våld mot kvinnor.
- De har avgivit tystnadslöfte och har ingen rapportskyldighet till myndigheter.
- Läs mer på www.kvinnohuset.se

mer. De behöver mycket stöd för att inse att de har rätt att leva utan våld. Att det är en mänsklig rättighet.

Vad är det viktigaste för att våldet mot er målgrupp ska upphöra?

– Att våldet lyfts upp, görs synligt så att kvinnor talar om det som länge varit tabu. Detta är vi övertygade om motverkar den tystnadskultur som råder bland och om äldre kvinnors utsatthet. Skam och skuld känslor måste bearbetas. Det är många i alla åldrar som är drabbade.

YAMILE LINDGREN

Jourerna berättar

Internationella Brottsofferdagen

Runt Internationella Brottsofferdagen, den 22 februari, belyser Brottsofferjouren situationen för brottsutsatta över hela landet. Här är några exempel på hur lokala brottsofferjourer uppmärksammar dagen.

Storgöteborg belyser okunskapen kring äldrebrott

På Brottsofferdagen arrangerar Brottsofferjouren Storgöteborg ett event på Stadsbiblioteket i Göteborg för allmänheten på temat Brott mot äldre klockan 12.00.

Förutom en föreläsning om Brottsofferjouren och vårt arbete medverkar även forskaren Klara Hradilova Selin från Brottsförebyggande rådet. Hon var med och skrev rapportboken "Brott mot äldre, om utsatthet och otrygghet" som kom 2018.

Andelen äldre i befolkningen fortsätter att öka. Ändå har kunskapen varit begränsad om äldres utsatthet för brott. Rapporten ger en bild av omfattningen och karaktären på de brott som drabbar äldre och ger också ett underlag inför kommande satsningar på att förebygga

brott mot äldre och öka tryggheten i deras vardag.

Medverkar gör också Håkan Carlsson från polisens CIRCA-grupp. Han ska berätta om CIRCA-gruppens nationella arbete med seriebrottslighet som drabbar äldre samt svara på frågor om hur man med enkla medel kan skydda sig.

Heby kommun uppmärksammar äldrebrott

På årets Internationella Brottsofferdag kommer Brottsofferjouren Uppsala län att uppmärksamma brott mot äldre och våld i äldres nära relationer genom en föreläsning i Heby kommun den 21 februari kl. 13.00–15.00.

Jouren började stötta Heby kommun från och med 2018 och därför kändes det viktigt att visa oss synliga just där.

Föreläsningen planeras i samarbete med Heby kommun.

Under fredagen kommer jouren uppmärksamma dagen med hjälp av sociala medier och genom media.

Folkets hus Trollhättan-Lilla Edet den 22 februari

För 30 år sedan på Alla hjärtans dag den 14 februari bildades Brottsofferjouren i våra två kommuner. Den Internationella Brottsofferdagen är en dag då vi över hela landet tänder ljus för dem som fallit offer för brott. Att tända ljus kan vi alla göra för de brottsdrabbade och deras anhöriga och på det sättet visa vårt stöd och vår omtanke.

Vi är här i dag i armkrok med kommunens företrädare för trygghet och livskvalitet Tillsammans är vi ljusbärare med ambitionen "Mod att se, kraft att åtgärda – tillsammans mot våld och förtryck".

De ljus som vi tänder är en påminnelse om att ingen ska behöva gå ensam i mörkret. I vid mening är det ett arbete som vi i den ideella världen utför som ett komplement till den trygghet som är grunden för vår livskvalitet. En förutsättning är det lokala engagemanget och en bestämd vilja att delta i det trygghets-skapande arbetet.

Plats: Folkets Hus Lilla-Edet
Tid: 12.30–16.00

Återbesök från uppskattad föreläsare i Östra Värmland

Brottsofferjouren Östra Värmland som har upptagningsområde Kristinehamn, Storfors och Filipstad, har på olika

Fortsättning på nästa sida.

Jourerna berättar

sätt uppmärksammat Brottsofferdagen genom åren.

När det gäller årets 30-årsjubileum kommer vi att ha öppet hus i vår lokal i Kristinehamn den 22/2. Jouden fortsätter arbetet med de äldre under hela året.

Vi kommer att besöka dagliga grupper, pensionärsorganisationer och äldreboende i vårt upptagningsområde där vi inte bara informerar om brottsofferjourens arbete utan också pratar och visar materialet från "Bedrägerikursen". Informationsfilmen kallas "Var på din vakt" med material om korthantering, bedrägerier och telefonsamtal.

Den 21/2 kommer Erik Grönberg till Folkets

hus i Filipstad för att föreläsa om barn som utsätts för sexuella övergrepp. Förskole-

personal har specifikt bjudits in och allmänheten kommer också att bjudas in. Erik föreläste på brottsofferdagen i Kristinehamn förra året och det var en mycket uppskattad föreläsning.

Filmvisning och fokus på unga och äldre i Arvika

För att uppmärksamma Internationella Brottsofferdagen arrangerar Brottsofferjouren Värmland en heldag i Arvika kommun.

Fokus för dagen kommer att ligga på unga och äldres utsatthet för våld och hur dessa grupper kan få stöd och hjälp.

Dagen inleds med filmvisning av filmen "My life my lesson" följt av en eftermiddagsföreläsning av författaren Eva Wassén Eriksson med fokus på våld mot äldre.

Demokratibrott tas upp till ytan i Vänersborg

22 februari – Internationella Brottsofferdagen markeras med föreläsning om Demokratibrott av SVT:s tidigare Afrika-korrespondent Marika Griehsel, på Quality Hotel i Vänersborg.

Demokratibrott drabbar många i vårt samhälle, de som är en röst utåt genom en bild, text eller i en konstform som till exempel dansare, musiker,

konstnärer eller kulturarbetare samt våra folkvalda politiker är några av alla som löper risk att drabbas. Demokratibrott ökar och därför bjuder Brottsofferjouren i Bohus

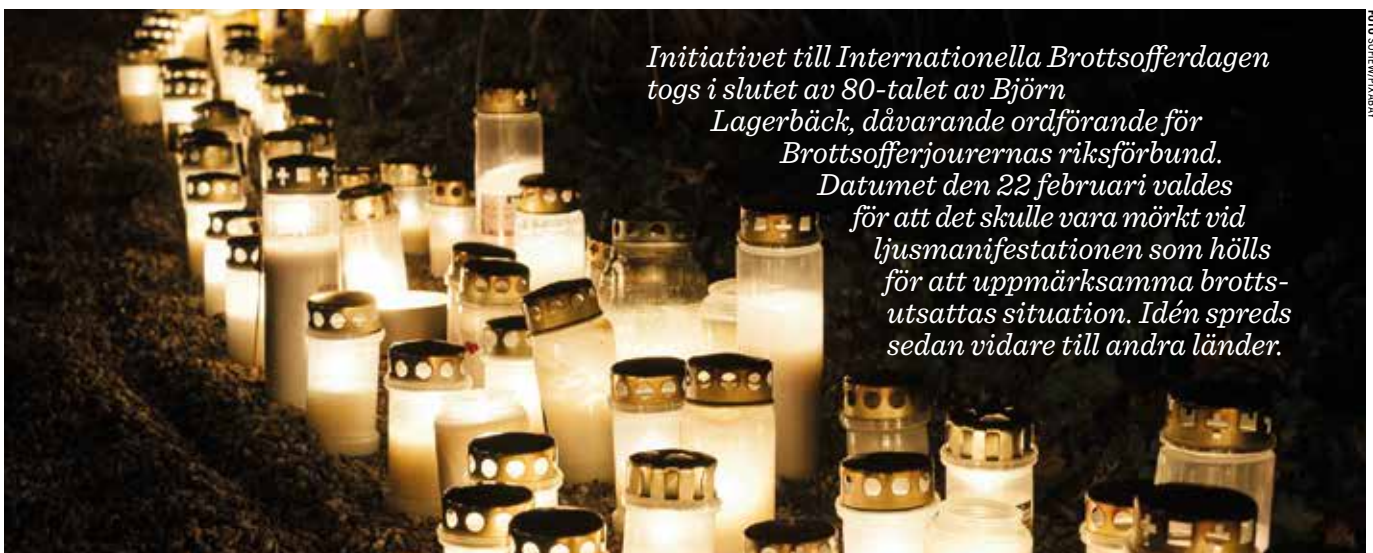
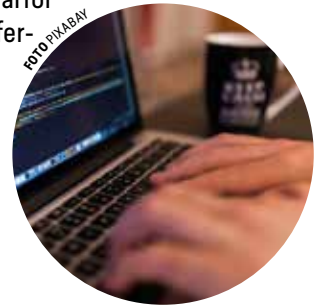
Norra Älvsborg in till en mycket lärorik och nyttig föreläsning.

Online-hot och hat har ökat markant mot kvinnliga journalister, ledarskribenter och publicister.

Trenden är global och syftet från trollfabriker och individuella hatare är att skrämmas och driva medierna till självcensur och bana väg för propaganda och desinformation.

Marika Griehsel har varit projektledare för pilotstudien #journaldefender som hon ska berätta mer om.

Studien är en unik kartläggning genomförd av Medieinstitutet Fojo i syfte att bland annat förklara varför just de kvinnliga yrkesutövarna får ta första smällen i kampen om yttrandefrihet på nätet.

Initiativet till Internationella Brottsofferdagen togs i slutet av 80-talet av Björn

Lagerbäck, dåvarande ordförande för Brottsofferjourernas riksförbund.

Datumet den 22 februari valdes för att det skulle vara mörkt vid ljusmanifestationen som hölls för att uppmärksamma brottsoffer utsattas situation. Idén spreds sedan vidare till andra länder.

Sångtoner för de mänskliga rättigheterna

Tillsammans höjde vi rösten med sång och musik för mänskliga rättigheter – en kväll med glädje och gemenskap.

Fredagen den 7 december 2018 hölls FN-galan för mänskliga rättigheter i en fullsatt kyrka i Vänersborg. Vårdar var Brottsofferjouren Bohus-Norra Älvsborg och Vänersborgs Rotaryklubbar tillsammans med nio sponsorer.

Munaykören och Joyvoice inledde kvällen med varsin sång och bjöd också på en omgång till senare under programmet.

Bo Knutsson, känd från SVT:s Antikrundan, lotsade oss genom kvällen och intervjuade Annelie Börjesson, ordförande i Svenska FN-förbundet, om den globala kampanjen Orange days.

Sven-Erik Alhem, förbundsordförande i Brottsofferjouren Sverige, med reflektioner över "Hur rättvis den så kallade rättvisan egentligen är här på jorden och i vårt land" var mycket intressant.

Annelie Börjesson, ordförande i Svenska FN-förbundet

Munaykören under ledning av Birgitta Thole. Tore Ottosson, Vänersborgs Rotary, Sven-Erik Alhem, Brottsofferjouren Sverige, Kim Kärnfalk, Radioprofil P4 Väst, Inger Rölland, Brottsofferjouren Bohus-Norra Älvsborg, Pascal Tshibanda, kommundirektör Vänersborg och konferansier Bo Knutsson.

Senare under kvällen framförde solisten Lena Arlid Frennberg två sånger, Goliat och Gabriella's sång, akompanjerat på piano av Kimmo Tuomaala. Lena ledde också publiken i allsången "I natt jag drömde" av Cornelis Vreeswijk och då var det nära att taket lyfte.

Bo Knutsson berättade att kvällens entréintäkter oavkortat går till Rotaryklubbarnas insamling för projekt Shelterbox och Rent vatten i Kenya. Initiativtagare Inger Rölland, presenterade kort vår verksamhet och önskade flera stödmedlemmar. Under manifestationen fick vi direkt tolv nya medlemmar via swish, medan galan inbringade cirka 26 000 kronor till välgörande ändamål.

Kim Kärnfalk, radioprofil på P4 Väst, berättade om hur hennes engagemang för mänskliga rättigheter väcktes. Kyrkoherde Gunilla Martinsson talade om alla människor lika värde och läste också en av FN:s mänskliga rättigheter.

Uppskattningsvis var det 400 perso-

ner om kom till kyrkan för att delta i manifestationen. Att hundratals människor hade tagit sig till FN-galan var något som Tore Ottosson, president för Vänersborgs andra Rotaryklubb, var påtagligt stolt över.

– Det här betyder jättemycket. Vi delar samma värdegrund med alla som är inblandade och vi är otroligt tack-samma över att vi får vara i kyrkan, som också delar Rotaryklubbarnas, Brottsofferjourens och FN:s värdegrund, sade Tore Ottosson.

Under kvällen läste elva personer varsin mänsklig rättighet, vilket gjorde att kvällen präglades av gemenskap. Kommundirektören Pascal Tshibanda avslutade kvällen. När han tillträdde för ett och ett halvt år sedan var hans vision att skapa ett Vänersborg där alla får plats och temat för 2019 när Vänersborg fyller 375 år är: TILLSAMMANS.

BROTTSOFFJOURN BOHUS-NORRA ÄLVSBOG

Jourerna berättar

Julbuffé med fokus på barn och unga

Brottsofferjouren Uppsala Län avslutade 2018 med en julbuffé för aktiva och medlemmar.

Neslihan Erdis, verksamhetsutvecklare hos Brottsofferjouren Sverige kring barn och unga, inledde med hur Brottsofferjouren arbetar med brottsutsatta barn, ungdomar och unga vuxna. Frågan kändes angelägen att diskutera då vi har sett en ökning av stödsökande unga. Neslihan förmedlade värdefulla tankar och erfarenheter som jouren ser fram emot att ta med sig under det nya året.

Under middagen hedrades även flera av dem som arbetat inom jouren under året och de allra nyaste stödpersonerna uppmärksammades med ett diplom och en varsin blomma.

Tack till alla som gjorde 2018 till ett år att minnas!

BROTTSOFFERJOUREN UPPSALA LÄN

Äldrefokus gav ringar på vattnet

Under hösten och vintern har vi haft ett samarbete med Karlstads kommun i samband med att bedrägerier mot äldre ökat. Vi har varit ute på flertalet trygghetsboende i kommunen och informerat om jouren samt hur man kan skydda sig mot bedrägerier. Den stora uppslutningen har medfört "ringar på vattnet". Vi har redan nu flertalet tillfällen inbokade i egen regi även i närliggande kommuner.

BROTTSOFFERJOUREN VÄRMLAND

Filmföreläsning med fokus på kränkande språk och våld i ungas parrelationer

I december hade vi filmvisning på Gullmarskolan i Lysekil för cirka 400 elever i årskurs 7-9.

Vi visade våra filmer och föreläste om "Kränkande språk/behandling och Våld i ungas parrelationer" på skolans "Tillsammans-dagar".

Efter vårt bildspel och presentation av Brottsofferjouren och vad vi står för, gick ordet till Neslihan Erdis, verksamhetsutvecklare barn och unga, Brottsofferjouren Sverige.

Neslihan varvade filmerna, Omlädningsrummet, Skolan och Festen med sin föreläsning för eleverna. Efteråt diskuterade leverna ämnena i sina klassrum.

Gullmarskolan besöktes av Brottsofferjourens Finn Rölland, Neslihan Erdis, och Jörgen Nygren. I rött syns Charlotta Kjellsson på Gullmarskolan

Skolans hälsopedagog och initiativtagare, Charlotta Kjellsson, har bara fått positiva reaktioner efter besöket.

"Många elever tyckte delarna kring det digitala våldet samt ohälsosamma relationerna i föreläsningen var intressant. Kändes som många fick en liten aha-upplevelse

just kring ohälsosamma relationer. De klassföreståndare jag har pratat med upplevde att det var bra när de fick möjlighet till diskussion efteråt och i många klasser hade diskussionerna blivit mycket givande", skriver hon.

BROTTSOFFJOUREN BOHUS-NORRA ÄLVSBOG

Fadimedagarna lockade 50 deltagare

Det har gått 17 år sedan Fadime Sahindal sköts ihjäl av sin egen pappa i ett så kallat hedersrelaterat mord.

Efter mordet bildades Riksorganisationen GAPF – Glöm aldrig Pela och Fadime för att lyfta och uppmärksamma frågan kring hedersrelaterat våld och förtryck. Under flera år har Fadimedagarna arrangerats till Fadime Sahindals minne. I år stod GAPF tillsammans med bland annat Brottsofferjouren Värmland, bakom dagarna. Där föreläste journalisten och författaren, Per Brinkemo om begreppet klansamhälle, varför det finns och hur det fungerar. Frukostseminariet besöktes av närmare 50 deltagare.

BROTTSOFFERJOUREN VÄRMLAND

Skakande ord och bilder fångade deltagare när Brottsofferjouren Region Gävleborg utbildade 40 stödpersoner och vittnesstöd.

Breda ämnen och skakande berättelser fångade deltagare när Brottsofferjouren Region Gävleborg utbildade 40 stödpersoner och vittnesstöd.

Utbildningsdagarna i Gävle inleddes av före kriminalteknikern Sven-Olof Sandkvist som förklarade teknikernas arbete. I ett avsnitt berättade Sandkvist, med hjälp av skakande bilder, om de sex veckor han ingick i den Internationella identifieringskommissionen i Thailand efter tsunaminkatastrofen i Indonesien 22 augusti 2005. 543 offer var svenska och 90 procent av dem är identifierade.

Kursdagen fortsatte med professor David Thurfjells föreläsning "Bemötandet av brottsoffer från olika kulturer".

” En förstklassig föreläsning svår att beskriva i ord!

Sverige anses vara ett av världens mest sekulariserade länder. Trots det är majoriteten av befolkningen medlemmar i ett religiöst samfund, de flesta i Svenska Kyrkan. Han visade hur lite – trots allt – religionen inverkar i våra liv och redogjorde för grunderna i islam och andra religioner. Han anser att utövande av sin tro måste anpassas till olika livsstilar. En först-

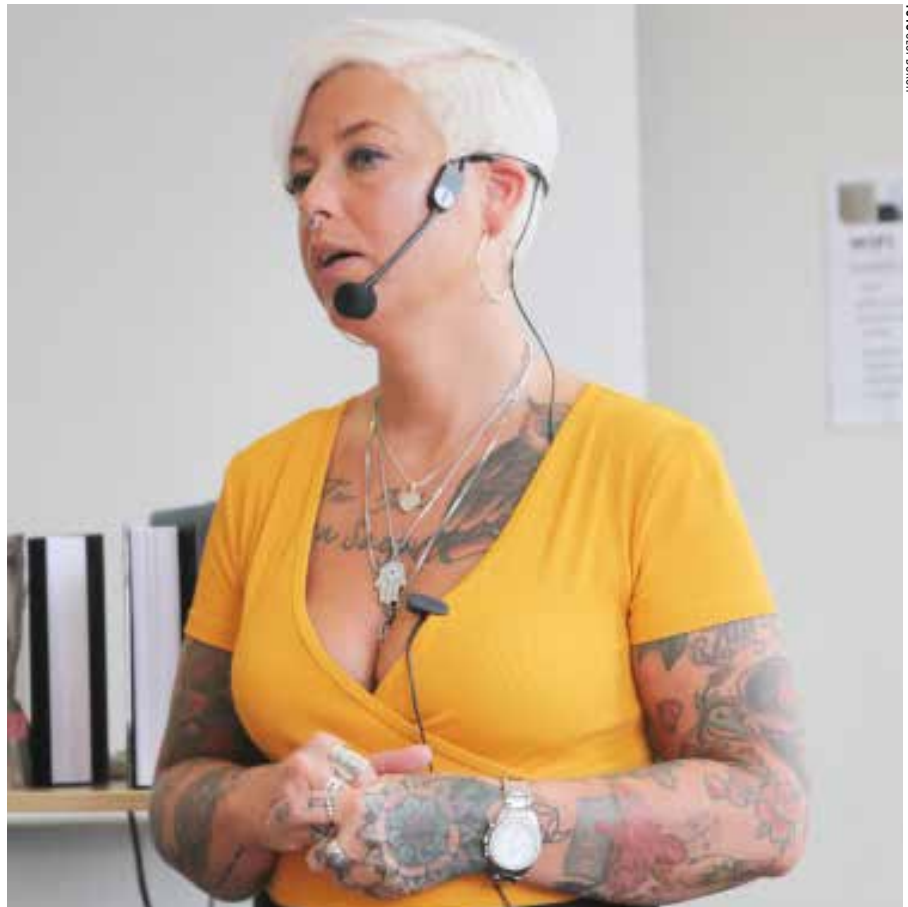

PHOTO: OLOF FÄRBERG

Studiedagarna i Gävle innehöll kunskap och berättelser om kriminalteknik, demokratibrott och genomgång av delar ur Rättsbalken. Anna-Lena Joners Larsson avslutade under rubriken "Nazibruden – Vägen in i hatet och vägen ut".

klassig föreläsning svår att beskriva i ord! Förbundsordförande Sven-Erik Alhem inledde dag två – inkallad med kort varsel på grund av föreläsares sjukdom. Alhem gjorde en uppskattad genomgång av Rättegångsbalkens del om förundersökning av brott, fram till att domstolen fastslår – ställt bortom rimligt tvivel – att den misstänkte har begått gärningen.

Christer Jönsson, Brottsofferjouren Ljusdal, visade därefter den intressanta videon "Demokratibrott" hämtad från Brottsofferjourens hemsida.

Kursdagen avslutades med Anna-Lena Joners Larsson, Bollnäs. Hon föreläste under rubriken "Nazibruden – Vägen in i hatet och vägen ut". Det var

en fångslande och gripande berättelse hur Anna-Lena – via sin pojkvän – fann vägen in i en isolerad värld med ilska och hat. Hon beskrev sedan den svåra vägen tillbaka till ett annat, normalt liv. I dag föreläser Anna-Lena om sitt tidigare liv och arbetar med integration av nyanlända.

Anna-Lenas föreläsning var baserad på hennes bok "Nazibruden" och hennes livshistoria är fylld av kärlek och hopp.

Sammantaget var det två lärorika kursdagar med förstklassiga föreläsare som vår studiesekreterare Bengt Höglund lyckats engagera.

BROTTSOFFJOURNEN GÄVLEBORG
STURE HOFVENSTAM, INFORMATIONANSVARIG

Jourerna berättar

PHOTO: TERRI O'RYAN

När Brottsofferjouren i Trollhättan firar 30 år samlas representanter från flera föreningar och delar ur rättsväsendet. Men vi i jouren får också tillfälle under våren att träffa samtliga föreningar vid ett möte som fritidsnämnden i vår kommun bjuder in till. Då när vi samtliga föreningar muntligen, skriver ordförande Ingeborg Lantz i en inbjudan.

Tre decennier i brottsoffrens tjänst firas med föreläsningar och mingel

Välkommen till vårt 30-årsjubileum torsdagen den 14 februari 2019 – Alla hjärtans dag – i Folkets Hus Kulturhuset i Trollhättan.

Festligheterna börjar klockan 14.00 med flera program och diskussioner med efterföljande mingel och förtäring från klockan 15.30.

Temat för dagen är ”Får brottsoffer, vittnen och anhöriga i vårt område det stöd som ger kraften tillbaka?”

Sven-Erik Alhem, Brottsofferjouren Sveriges förbundsordförande, är den som kommer att leda samtalen, som bland annat ska handla om hot mot vitt-

Några av programpunkterna:

- Hur ska brottsofferjouren kunna hjälpa brottsutsatta vittnen och anhöriga när alla inte ens får frågan om de vill ha stöd?
- Larm om brist på domare
- Fler brottsoffer – låg upprättelse
- Tysta vittnen – ett demokratihot
- Stor åklagarbrist – fall läggs på hög
- Skärpta straff kräver fler anstalter och häkten

nen och bristen på åklagare och domare.

Lokala företrädare för rättskedjan är poliskommissarie Rickard Fremark, chefsåklagare Daniel Edsbacke, kriminalvårdschef Marcus Sundberg och en

lagman från domstolen, vem det blir bestäms senare.

BROTTSOFFERJOURN TROLLHÄTTAN
INGEBORG LANTZ, ORDFÖRANDE

Brottsofferjourerna

Ängelholm

Båstad, Klippan, Åstorp,
Ängelholm, Örskälljunga.
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

STOCKHOLMS LÄN

Stockholm-Gotland

Huvudkansli
08-120 542 00
info@stockholm-gotland.boj.se
www.stockholm-gotland.boj.se

Lokalkontor Norrort

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro.
Vittnesstöd: Attunda tingsrätt,
Norrträge tingsrätt.
08-591 272 00
norrort@boj-stockholm-
gotland.se

Lokalkontor

Innerstaden-Lidingö
Lidingö, Stockholms stadsdelar:
Kungsholmen, Norrmalm, Söder-
malm, Östermalm.
08-612 21 21
innerstaden-lidingo@boj-
stockholm-gotland.se

Haninge-Nynäshamn

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
www.haninge.boj.se

Huddinge-Botkyrka

08-710 01 02, 070-772 01 02
info@h-b.boj.se

Nacka-Tyresö-Värmdö

Vittnesstöd: Nacka tingsrätt.
08-466 91 66
info@nacka.boj.se
www.ntv.boj.se

Roslagen

Danderyd, Täby, Norrtälje, Val-
lentuna, Vaxholm, Österåker.
08-768 83 82
info@roslagen.boj.se

Brottsoffer-, kvinno- och tjejjouren Södertälje

Salem, Södertälje. Vittnesstöd:
Södertälje tingsrätt.
08-550 147 34, 070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

Södra Roslagen

Danderyd, Täby, Vallentuna,
Vaxholm, Österåker.
08-768 83 82
info@roslagen.boj.se

Södra Stockholm

Stockholms stadsdelar: Enskede-
Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-
Liljeholmen, Skarpnäck,
Skärholmen, Älvsjö.
Vittnesstöd: Solna tingsrätt,
Stockholms tingsrätt, Södertörns
tingsrätt, Svea hovrätt.
08-604 19 50
info@sodrastockholm.boj.se
www.sodrastockholm.boj.se

Västerort

Ekerö, Solna, Sundbyberg,
Stockholms stadsdelar: Bromma,
Hässelby-Vällingby, Rinkeby-
Kista, Spånga-Tensta.
08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

Eskilstuna

Vittnesstöd: Eskilstuna tingsrätt.
016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

Katrineholm- Flen-Vingåker

0150-780 17
info@katrineholm.boj.se
www.katrineholm.boj.se

Strängnäs

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

Östra Sörmland

Gnesta, Nyköping, Oxelösund,
Trasa. Vittnesstöd: Nyköpings
tingsrätt.
0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
www.ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

Enköping

Enköping
0171-262 06
info@enkoping.boj.se
www.enkoping.boj.se

Uppsala län

Heby, Håbo, Knivsta, Tierp, Uppsala,
Älvkarleby och Östhammar.
018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
www. uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

Värmland

Arvika, Eda, Forshaga, Grums,
Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil,
Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby,
Årjäng. Vittnesstöd: Värmlands
tingsrätt.
054-18 28 88
info@varmland.boj.se
www.varmland.boj.se

Östra Värmland

Filipstad, Kristinehamn, Storfors.
0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
www.ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Dorotea

070-21 99 663
info@dorotea.boj.se

Lycksele

Lycksele, Storuman, Sorsele, Åsele.
Vittnesstöd: Lycksele tingsrätt.
0730-77 73 03
info@lycksele.boj.se

Skellefteå

Malå, Norsjö, Skellefteå.
Vittnesstöd: Skellefteå tingsrätt.
0910-70 18 20
info@skelleftea.boj.se

Umeåregionen

Bjurholm, Nordmaling, Roberts-
fors, Umeå, Vindeln, Vännäs.
Vittnesstöd: Umeå tingsrätt,
Hovrätten för Övre Norrland.
072-732 24 41
info@umea.boj.se
www.umea.boj.se

Vilhelmina

070-204 75 53
brottsofferjouren@
vilhelmina.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Västernorrland

Härnösand, Kramfors, Sollefteå,
Sundsvall, Ånge, Örnsköldsvik.
Vittnesstöd: Sundsvalls tingsrätt,
Ångermanlands tingsrätt, Örnsköld-
sviks tingsställe, Hovrätten för Nedre
Norrland.
070-310 16 38
info@vasternorrland.boj.se
www.harnosand.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

Västmanland

Arboga, Fagersta, Hallstahammar,
Kungsör, Köping, Norberg, Sala,
Skinnskatteberg, Surahammar,
Västerås. Vittnesstöd: Västman-
lands tingsrätt.
021-41 32 60
info@vastmanland.boj.se
www.vastmanland.boj.se

Stödcentrum för Unga
Västerås: 070-312 85 34
stodcentrum@vasteras.boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ale

0303-33 06 44
info@ale.boj.se

Alingsås-Lerum- Värgårda-Herrljunga

Vittnesstöd: Alingsås tingsrätt.
0322-63 97 97
info@alingsas.boj.se

Bohus-Norra Älvsborg

Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda,
Lysekil, Mellerud, Munkedal,
Uddevalle, Vänersborg, Sotenäset,
Ämål. Vittnesstöd: Uddevalla
tingsrätt, Vänersborgs tingsrätt.
0720-44 45 93
info@bohus-nalvsborg.boj.se
www.bohus-nalvsborg.boj.se

Borås

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn.
Vittnesstöd: Borås.
033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se
www.boras-sjuharad.boj.se

Kungälv

Orust, Tjörn, Stenungsund.
0303-177 09
info@kungalv.boj.se
www.kungalv.boj.se

Norra Skaraborg

Gullspång, Mariestad, Töreboda.
0501-100 42
info@norraskaraborg.boj.se

Storgöteborg

Göteborg, Härryda, Mölndal,
Partille.
Vittnesstöd: Göteborgs tingsrätt,
Hovrätten för Västra Sverige.
0709-70 50 50
info@goteborg.boj.se
storgoteborg.boj.se

Strömstad-Tanum

0703-31 81 89
info@stromstad-tanum.boj.se
www.stromstad-tanum.boj.se

Trollhättan-Lilla Edet

0520-805 14
072-907 08 21
Vittnesstöd: 0720-44 45 93
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

Västra Skaraborg

Essunga, Grästorp, Götene,
Lidköping, Skara, Vara.
0510-235 88
info@v-skaraborg.boj.se

Östra Skaraborg

Falköping, Hjo, Karlsborg,
Skövde, Tibro, Tidaholm.
Vittnesstöd: Skaraborgs tingsrätt.
0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
www.ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

Örebro län

Askersund, Degerfors, Hallsberg,
Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå,
Lekeberg, Lindesberg, Ljusnars-
berg, Nora, Örebro.
Vittnesstöd: Örebro tingsrätt
010-489 10 30
info@orebrolan.boj.se
www.orebrolan.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Östergötland

Norrköping
0200-21 20 19
info@ostergotland.boj.se

Västra Östergötland

Boxholm, Mjölby, Motala,
Vadstena, Odesjö.
0141-23 44 94, 0142-880 88
info@v-ostergotland.boj.se
v-ostergotland.boj.se